Ч. 26 — Четверъ 4 (16) лютого 1893. — Рôкъ III.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Адміністрація: улиця Чарнецкого ч. 8.

Редакція: ул. Франціскањьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь фраковани.

Рекламаціи неопечатани вôльни вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

Передплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провінціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Справа соли для худобы.

Якъ вже звѣстно, предложило Правительство палатѣ пословъ проєктъ закона о продажи соли для худобы по зниженыхъ цѣнахъ. Проєктъ сей бувъ оногды предметомъ нарады въ комісіи буджетовôй и комісія приняла єго. Міністеръ фінансôвъ дръ Штайнбахъ вôдповѣдаючи пос. Лупулеви заявивъ, що то рѣчь неможлива, щобы дотычный законъ мôгъ обовязувати вже вôдъ 1 сѣчня 1894 р., позаякъ приготовленя займуть мабуть цѣлый рôкъ, а кожда змѣна въ законѣ буде вымагати новыхъ переговорôвъ зъ Угорщиною. Въ наслѣдокъ заведеня дешевои соли для худобы страта въ монополю вынесе около 1,400.000 зр.; страта ся покрыє ся головно тымъ, що зменшить ся дотація на цѣли галицкого фонду индемнізацийного. Средство для денатуризованя (робленя нездалою до ужитку при вареню) буде нешкôдливе для худобы.

Комісарь правительственный, Бавмґартенъ, вôдповѣдаючи на пытанє пос. Пленера що до признаня Радамъ повѣтовымъ въ Галичинѣ права продажи соли, пояснивъ, що зъ продажею соли дѣяли ся въ декотрыхъ околицяхъ надужитя, въ наслѣдокъ чого галицкій Выдѣлъ краєвый просивъ о признанє єму права тои продажи. О перенесеню монополю сôльного на галицкій Выдѣлъ краєвый нема й бесѣды.

Проєктъ закона о продажи соли для худобы по зниженыхъ цѣнахъ єсть такій:

§. 1. Сôль для худобы можна знову продуковати и продавати зъ державныхъ складôвъ господарямъ сѣльскимъ въ краяхъ и королѣвствахъ, заступленыхъ въ Радѣ державнôй, зъ вынимкою Дальмаціѣ, въ однôмъ роцѣ до скôлькости 500.000 метричныхъ сотнарôвъ, котрî роздѣлить ся на поодинокі краѣ, політичнî повѣты и громады пôсля ихъ величины и стану худобы, якій показавъ ся при кождоразовôй послѣднôй конскрипціи, по зниженыхъ цѣнахъ 5 зр. за метричный сотнаръ, зъ застереженємъ деякихъ условій, потрѣбныхъ для обезпеки державного скарбу, а установленыхъ въ дорозѣ розпоряджєня.

§. 2. Що до провинъ противъ тыхъ розпоряджень о соли для худобы обовязують законы о загальныхъ провинахъ скарбовыхъ. Однакъ окремо заряджує ся, що буде каратись пôсля §. 320 закона о провинахъ скарбовыхъ кождого, хто сôль для худобы, яку єму продано по зниженôй цѣнѣ, уживає або дає до уживаня яко сôль до стравы, або хто вôдступає єѣ для другого, або вкôнци прийде въ посѣданє соли для худобы, хочь єѣ можна яко таку пôзнати, въ способъ противлячій ся приписамъ.

§. 3. Выконанє сего закона, котрый стає правосильнымъ въ рôкъ по оголошеню, поручаю мому міністрови скарбу.

Въ мотивахъ до сего проєкту вказуєсь на ухвалы, якî запали щодо тои справы въ обохъ палатахъ Рады державнои и въ кôлькохъ соймахъ. Спеціяльно же Палата пословъ дня 27 падолиста 1891 р. ухвалила таку резолюцію: „Взываєсь правительство, щобы порозумѣвшись зъ угорскимъ правительствомъ внесло проєктъ закона, пôсля котрого можна бы вôддати по зниженôй цѣнѣ, що найбôльше по 5 зр., до ужитку господарѣвъ сѣльскихъ рôчно 500.000 метричныхъ сотнарôвъ чистои, природнои соли кухоннои, а коли се було бы неможливе, вôдповѣдну сему скôлькôсть денатурованои соли для худобы, пôсля пропорціи числа худобы въ поодинокихъ краяхъ и ихъ повѣтахъ та при деякихъ застереженяхъ (контроля властей державныхъ и автономічныхъ)“. Вôдтакъ кажесь дальше въ мотивахъ, що правительство старало ся внести проєктъ закона, котрый бы вôдповѣдавъ головнымъ засадамъ згаданои резолюціѣ, що мусѣло перевести новî переговоры зъ угорскимъ правительствомъ, бо въ тôй справѣ застережена необходимо згода угорского правительства, та що угорске правительство пристало вкôнци на внесеный вже проєктъ. Дальмацію вылучено лишь для того зъ пôдъ роздѣлу соли для худобы, бо въ тôмъ краю продаєсь сѣра сôль морска по 4·65 зр. за метричный сотнаръ, отже по низшôй цѣнѣ, анѣжъ денатурована сôль для худобы буде продаватись въ иншихъ краяхъ. Сôль для худобы буде продуковатись въ сей спосôбъ, що розмелену сôль, чи то камѣнну, чи варену, чи морску, закрасить ся окисомъ зелѣза (мабуть любрикою на червоно), по чôмъ буде можна легко сю сôль вôдрôзнити вôдъ соли кухоннои. Рôвножь буде продаватись сôль для худобы лишь господарямъ сѣльскимъ и буде наглядатись, чи єѣ ужито для худобы. Вкôнци будуть власти пильнувати, щобы ту сôль для худобы не перевозити до краѣвъ угорскои короны.

Переглядъ політичный.

Пôсля вѣстей зъ Вѣдня має Рада державна радити ажь до другои половины марта

Смерть и похороны на корабли.

Написавъ дръ Н.

Богато пише ся о тôмъ, якъ то люде живуть на корабляхъ и що тамъ роблять, тому то й легко може кождый уявити собѣ житє на корабли; але о тôмъ, якъ то люде на корабляхъ гинуть и що роблять тамъ зъ помершими, знає ся лишь дуже мало, бо навѣть не оденъ зъ тыхъ, що ѣхавъ вже коли кораблемъ, знає лишь тôлько, що трупôвъ кидають въ море. Я будучи лѣкаремъ корабельнымъ, наѣздивъ ся богато кораблями, надививъ ся не на одно, то й розкажу тутъ де що о тôмъ. Якъ не однакова смерть на корабли, такъ и не однаково проявляють своякы померлого свôй жаль за нимъ, такъ такожь и не однаковый буває похоронъ померших.

* * *

Мы були въ дорозѣ до Бальтіморе. На нашôмъ корабли було 1800 пасажирôвъ, самî еміґранты. Пôдчасъ подорожи були страшнî бурѣ. Вôдъ бурѣ въ Каналѣ ля Маншъ занедужали майже всѣ люде на морску слабôсть. Выбухла чорна вôспа, а вôдтакъ кôръ; всѣ вôдокремленî шпиталѣ були переповненî. Умерло кôлькоро дѣтей. Въ однôй родинѣ — то були Баварцѣ зъ околицѣ Реґенсбурґа — занедужало наразъ троє дѣтей; двоє незадовго подужало, а третє дôстало до того ще и запаленя легкихъ. Було то любеньке хлопятко рокôвъ зо три. Зъ якоюжь любовію запопадала коло него єго мати! Бувало заводить: „Ой, чому мы не остали ся дома; не дармо то я такъ дуже бояла ся воды!“ До того ще й сама бѣдна жѣнка дôстала морскои слабости; вôдъ кôлькохъ вже днѣвъ не ѣла нѣчого, а все таки порала ся коло дѣтей. — Ажь и померла дитина.

Я казавъ вынести дитину зъ великои каюты до порожнои кабіны. Мати пішла за нею и пытала крôзь сльозы: „Чи то правда, пане докторъ, що люде кажуть, що нашого Осипця кинуть у воду?“ Я розважавъ єѣ, якъ мôгъ, але она не давала спокою и просила, щобы ѣй позволити забрати дитину зъ собою до Америки. Я сказавъ ѣй на то, що то не може бути, що мусить пристати на то, щобы й єѣ дитину похоронили такъ само, якъ всѣхъ другихъ, що на мори умирають. Ажь и прийшовъ стюрдъ*), що заходить ся зъ трупами. Мати просила, щобы ѣй ще позволити убрати дитинку въ бѣлу сорочинку та святочну одежину. Вôддаючи сю послѣдну прислугу свому мѣзинкови, заливала ся гôркими сльозами. Стюрдъ обшивавъ тымчасомъ трупа въ згрѣбне полотно. Абы трупъ мавъ добру вагу, зашивають ся пôсля того, якъ важке єсть тѣло, ще бôльше або менше зелѣзныхъ штабъ, такъ, що трупъ мусить заразъ и скоро спадати ажь на саме дно моря. Пôдъ вечерь прийшовъ до мене батько померлои дитины. Вôнъ просивъ, щобы єму позволити бути при тôмъ, якъ будуть дитину спускати у воду. Я радивъ єму, щобы не дививъ ся. Я чувъ вже не вôдъ одного батька, якъ вôнъ опôсля жалувавъ того, що дививъ ся на похоронъ своєи дитины. Вôнъ приставъ на то. „Нехай“ — каже — „буде такъ, якъ мусить бути и якъ вы менѣ радите.“

Коли я вечеромъ зайшовъ до нихъ, заставъ я цѣлу родину въ кутику при купцѣ: батько читавъ молитвы зъ молитовника а мати и дѣти зложивши руки сидѣли коло него. Богато й другихъ людей прилучило ся було до сего простого богослуженя а навѣть Мадяры, що звычайно лишь танцювали та выгукували, пошанували ту жалобу и стояли мовчки.

Вечеромъ стоявъ я якъ разъ на командантскôмъ мостѣ и дививъ ся на переплываючій по при насъ пароходъ. Наразъ звѣщає менѣ стюрдъ: „Все въ порядку!“ Вôнъ, бачите, пустивъ бувъ маленьке тѣло у воду и нѣхто того не видѣвъ, не видѣли навѣть и родичѣ.

* * *

„Пане докторъ, будьте ласкавî, зайдѣть до послѣдного засѣку на сподѣ пôдъ палубою, тамъ знайшли неживу дитину!“ Тыми словами вôдкликавъ мене стюрдъ разъ пополудни вôдъ картъ. Мы плыли до Бразиліѣ и були якъ разъ коло островôвъ Зеленого пригôрка. На корабли було якихъ 500 пасажирôвъ по найбôльшой части Испанцѣ та Портуґальцѣ. Они радî були краснôй погодѣ и танцювали день и нôчь при ґітарѣ и выспѣвували. Нинѣ въ полудне було якось тихо; Испанцѣ поставали громад-

*) Стюрдъ, слово анґлійске, пише ся steward, значить сторожь або доворець на корабли.

а Соймы зберуть ся по Великодныхъ святахъ и будуть радити ажь до половины червня. Опôсля настане въ парляментарныхъ роботахъ загальна перерва. Въ половинѣ серпня зберуть ся знову Соймы, а на жовтень буде скликана Рада державна.

Пôсля N. fr. Presse настала въ молодоческôмъ клюбѣ значна незгода межи фракцією радикальною а такъ зваными реалістами, котрыхъ проводиремъ єсть пос. Масаржікъ, въ наслѣдокъ чого готово ще прийти до роздору. Реалісты, скрѣплені ще послами зъ Моравы, домагають ся опортуністичнои політики, пôдчасъ коли радикалы хотять рѣшучо держати ся опозиціѣ. Згадана ґазета припускає, що реалісты готові бы прилучити ся до лѣвиці.

Зъ Копенгаги доносять, що тамъ сподѣвають ся приѣзду нѣмецкого цѣсаря въ тôмъ случаю, наколибъ тамъ мавъ приѣхати царь.

Въ анґлійскôмъ парляментѣ предложивъ Ґлядстонъ проектъ закона, пôсля котрого має бути заведеный въ Деблинѣ парляментъ для законодавчихъ и адміністраційныхъ справъ ирляндскихъ. Верховна власть парляменту державного буде забезпечена.

Кн. Фердинандъ Болгарскій заручивъ ся въ Фльоренціи зъ княжною Марією Людвикою Бурбоньского, донькою князя Пармы. Стамболовъ оголосивъ народови депешу князя зъ дня 12 с. м. повѣдомляючу правительство о сѣмъ фактѣ.

Новинки.

Львôвъ дня 15 лютого.

— **Громадамъ:** Раковець, въ львôвскôмъ повѣтѣ, и Перелука, въ сянôцкôмъ повѣтѣ, удѣливъ Є. Вел. Цѣсарь по 100 зр. запомоги, першôй на уряджене, другôй на докôнчене будовы школы.

— **Именованя.** П. Намѣстникъ именувавъ офіціяла рахункового Намѣстництва Осипа Квасняка ревідентомъ; асистентôвъ рахунковыхъ Ґвідона Квяткевича и Володислава Здзярского офіціялами, а поручника 45 полку пѣхоты Бронислава Сендзѣмѣра и практиканта рахункового Ивана Мильковского асистентами въ департаментѣ рахунковôмъ галицкого Намѣстництва.

— **Рада повѣтова въ Богородчанахъ** выбрала своимъ маршалкомъ п. Осипа Шеляньского, властителя дôбръ, а его заступникомъ о. декана Кирила Пачовского.

— **На фондъ памятника Тараса Шевченка** прислало знову кôлькана̂йцять Русинокъ богато цѣнныхъ и гарныхъ дарôвъ. А о. Чачковскій зъ Товстого приславъ на ту саму цѣль 130 выробôвъ гончарскихъ, т. є. збанкôвъ, урнъ на цвѣты, пôдносôвъ на тѣста, тарѣлокъ, чарокъ и т. п.

— **Дирекція товариства взаимныхъ обезпечень „Днѣстеръ“** прислала намъ отсей комунікатъ до оповѣщеня: „Приступаючи до выданя оригінальныхъ листôвъ удѣловыхъ на капіталъ, вложеный П. Т. членами-основателями Товариства взаимныхъ обезпечень „Днѣстеръ“ яко фондъ основный въ высотѣ 50.000 зр. а в. маємо честь повѣдомити згаданыхъ членôвъ, що за зворотомъ тымчасовыхъ поквітованъ можуть вôдобрати згадані листы чи то въ Дирекціи Товариства, чи то на желанє въ нашихъ аґенціяхъ, або вкôнци почтою. Въ тôмъ послѣднôмъ случаю треба долучити при зворотѣ тымчасового поквітованя также 20 кр. въ маркахъ почтовымъ на рекомандовану пересылку згаданыхъ листôвъ удѣловыхъ. — Дирекція Товариства взаимныхъ обезпечень „Днѣстеръ“ у Львовѣ. ул. Театральна ч. 8“.

— **Загальні зборы** товариства літературного „Руска Бесѣда“ въ Чернôвцяхъ вôдбудуть ся въ понедѣлокъ дня 27 лютого. Початокъ о годинѣ 4-ôй въ полудня. — Того самого дня вôдбудуть ся надзвычайні зборы товариства „Рускій Народный Дôмъ“ въ Чернôвцяхъ о годинѣ 6-ôй вечеромъ. На сі зборы запрошують выдѣлы обохъ товариствъ членôвъ до численнои участи.

— **Ювилей папскій.** Зъ Коломыѣ пишуть намъ: Въ недѣлю дня 19 лютого вôдбуде ся въ Коломыи въ великôй сали ратушевôй музикально-декляматорскій вечерокъ въ честь 50-лѣтного епископского ювилею Єго Святости папы Льва XIII. Проґрама буде сими днями оголошена. Дня 19 с. м. вôдправлять ся у всѣхъ станіславôвскихъ храмахъ торжественні богослуженя. Вôдтакъ вечеромъ буде вечерокъ, на котрôмъ мѣжь иншимъ спѣвати муть рускі псальмы и „Многая лѣта“, а при кôнци промовить преосв. епископъ Куиловскій.

— **Огнѣ.** Дня 8 лютого о $10^1/_2$ годинѣ въ рана повставъ огонь въ Камѣнцѣ струмиловôй въ домѣ жида Хаима Ліндвурма и мимо того, що дахи були покрыті снѣгомъ, знищивъ до крихты 7 жидôвскихъ домôвъ въ великими припасами збôжа, призначеного для торговлѣ. Домы були обезпечені. Шкода выносить 15.000 зр. Огонь повставъ зъ неосторожности пôдчасъ паленя въ печи. Въ часѣ пожару вѣявъ сильный вѣтеръ и єсли бы не енерґічна помôчь, була бы згорѣла цѣла дѣльниця мѣста.

— **Нещастна пригода.** Въ горальни жида Штурмлявфера въ Трôйчицяхъ коло Перемышля ухопило колесо машины одного робôтника такъ нещасно, що той-же въ наслѣдокъ ушкоды тѣла въ короткôмъ часѣ померъ.

— **Самоубійство.** Францъ Доманьскій, 43 лѣтный адъюнктъ табулѣ краєвои въ Чернôвцяхъ, пробивъ ся ножемъ. Вôнъ бувъ несповна розуму, все здавалось єму, що хтось єго переслѣдує, а на кôлька днѣвъ передъ смертію выпущено єго зъ заведеня для божевôльныхъ.

— **Зъ Плавя въ Тухольщинѣ пишуть намъ:** Въ нашихъ горахъ великі снѣги. Вода въ потокахъ вымерзла до дна и тому наші гôрскі млыны стоять, а люде бѣдують безъ хлѣба. — Оногды обрубувавъ колесо водне коло млына Микола Боландовичъ въ Плавя въ Кальнôмъ и впавъ пôдъ колесо. Оно поломило єго такъ, що ледви чи буде жити. — *Михайло Ковальчукъ.*

— **Божевôльный въ домовинѣ.** Зъ мѣста Соколы въ ґуберніи Ломжиньской доносять и такôй незвычайнôй пригодѣ: Въ околиця померъ тамъ шляхтичъ; похоронъ єго вôдбувъ ся величаво въ асистою священикôвъ въ сусѣдныхъ парафій, що прибули за пашпортами, бо инакше тамъ не вôльно. Покôйникъ лежавъ у домовинѣ цѣлу нôчь въ костелѣ, а на другій день вôдправлено богослужене и понесено домовину на кладовище. Вже спускали домовину до гробу, коли почули гукъ въ домовинѣ, вôдтакъ цѣле вѣко вôдскочило, а въ гробу выскочивъ чоловѣкъ и побѣгъ чимскорше до мѣста. Люде такъ налякались, що навѣть не придивили ся добре, що се за чоловѣкъ, лише розбѣгли ся на всѣ стороны, одні другихъ подоптали, а було всѣхъ зъ тысячь особъ. Тымчасомъ у мѣстѣ вбѣгъ до однои коршмы знаный варятъ, бувшій питомець закона Камедулôвъ. Той божевôльный звавъ ся Єрузальскій, цѣлый бувъ синій, легко убраный и перемерзлый. Вбѣгъ до коршмы и крикнувъ: „Ратуйте, горѣвки дайте чимскорше, ѣсти, бо замерзну, вертаю зъ тамтого свѣта, живцемъ хотѣли мене закопати“. Тутъ оповѣвъ вôнъ, що коли вчера принесли до костела тѣло того шляхтича, вôнъ сховавъ ся пôдъ лавку, а вôдтакъ въ ночи вынявъ небôщика зъ домовицы, розôбравъ єго, занѣсъ за олтарь и сховавъ у велику скриню, де свѣчки ховають; вôдтакъ убравъ ся въ одежу покôйника, влѣзъ у домовину, накрывъ ся вѣкомъ и такъ перележавъ до рана, пôдчасъ богослуженя и ажь до часу, якъ єго хотѣли вже закопати. Побачивши, що єго справдѣ живцемъ хотять закопати, выскочивъ зъ домовины и прибѣгъ зъѣсти дещо та выпити, бо дуже змерзъ. Люде выбѣгли зъ коршмы и утихомирили людей, пояснивши, що то бувъ Єрузальскій, знаный божевôльный. Отже вернули по небôщика, выняли єго зô скринѣ и поховали. Богато людей при тôй пригодѣ покалѣчило ся, а деканъ и священикъ Двораковскій лежать хорі. Добре хочь то, що та пригода склала ся на широкôмъ кладовищи, а не въ костелѣ, бо якъ бы бувъ Єрузальскій въ костелѣ выскочивъ зъ домовины, пôдчасъ богослуженя, коли було повно людей, то и огонь мôгъ повстати вôдъ свѣчокъ и богато людей могло смерти пожити.

Господарство, промыслъ и торговля

Робота въ огородѣ въ лютôмъ.

I.

Въ лютôмъ пôдходить сонце чимъ разъ высше, а сила єго стає чимъ разъ бôльша.

ками та щось розмавляли розкладаючи живо руками. Мôй товмачь, котрого они звали, „професоромъ“, розповѣвъ менѣ, що то мати заморила голодомъ свою дитину, пôдчасъ коли сама все лишь танцювала та выспѣвувала на горѣ. Я ледви перепхавъ ся. На постели лежала нежива дитина, така суха, що лишь сама шкôра и кости. Передъ нею стояла на колѣнахъ молода, розкôшна жѣнка, зъ лицемъ якъ у якои святои.

Она нѣбы то дуже сумувала и заедно цѣлувала студені уста мертвои дитины. Товмачь казавъ, що она то все лишь удає, бо боить ся, щобы єѣ краяне таки живцемъ не роздерли єѣ. При протоколѣ показало ся, що она таки не дуже журила ся дитиною: она казала, що єѣ дитина була завсѣгды здорова; она нѣбы то лишь разъ выйшла на гору на хвильку на свѣжій воздухъ, а ѣй заразъ дали знати, що дитина померла. Товмачь казавъ, що она хотѣла позбути ся тымъ способомъ дитины, котра була бы ѣй тягаромъ въ чужôмъ краю. На мôй приказъ взявъ стюрдъ маленьке тѣло — мати анѣ не рушила ся, єѣ було байдуже, що зроблять зъ єѣ дитиною — и обшивъ єго. Вечеромъ коло десятои годины прийшовъ я якъ разъ на то, коли стюрдъ мѣрявъ малу пачку, якъ она загрубшки. Вôнъ казавъ: на що менѣ зъ тымъ тягати ся, коли оно пôде и крôзь вôкно. Отворивъ вôконце, а зъ надвôрку давъ ся почути шумъ моря. Вôнъ взявъ трупа, всунувъ у вôкно и попхавъ зъ легка. Вôдъ загального шуму навѣть и не було чути, якъ трупъ упавъ у воду.

Въ Сантосъ сѣла на корабель якась панѣ зъ богато пакунками и малою дитиною. Пани було може 24 лѣтъ, лице у неи було дуже делікатне, а на собѣ мала чорну сукню, обшиту мережкою. Дитина була дуже миленька, мала може рôкъ, але що то була бразилійского роду, то була на свôй вѣкъ вже дуже розвинена, бѣгала, щебетала та забавляла людей. Яко лѣкарь мавъ я нагоду зайти въ бесѣду зъ тою панею. Она казала, що єѣ чоловѣкъ урядникомъ въ Сантосѣ, але зôрвавъ контрактъ, бо хоче утѣкати вôдъ жовтои пропасницѣ. Она ѣде тымчасомъ напередъ, бо вôнъ мусить ще платити вôдшкодоване. Дитину скоро всѣ полюбили и може неоденъ зъ пасажирôвъ даючи ѣй солодощѣвъ, причинивъ ся до єѣ недуги. Панѣ занедужала була незадовго дуже сильно на морску слабôсть. Наразъ щезла десь дитина. Я вôдшукавъ єѣ въ другôй каютѣ, у якоись жѣнки, котрôй мати вôддала єѣ на опѣку. Сама лишь рѣдко коли заглянула до неи, а дитина тогды ажь не знала, що собѣ робити зъ радости. Але й тота жѣнка занедужала; дôстала сильнои горячки и єѣ вôдставлено до вôдокремленого шпиталю, бо здавало ся, що у неи буде жовта пропасниця. Того самого вечера занедужала и дитина. Мати рада не рада мусѣла єѣ взяти до себе, але не журила ся нею зовсѣмъ, лишь казала жѣнцѣ стюрда доглядати дитины. Єѣ морска слабôсть була вже давно минула, але она лежала цѣлыми днями на софѣ й читала. Дитинѣ выкололи ся два зубцѣ — показувавъ ся вже й третій. Вечеромъ дôстало бѣднятко страшныхъ корчѣвъ, а въ ночи й померло

Мати удавала страшный смутокъ — казала, нехай таки єѣ живцемъ разомъ зъ дитиною кинуть у воду, але попри то заѣдала добре и за кождымъ біфштекомъ пила по три склянки вина. Коли прийшли брати тѣло дитины, она тому не противилась, лишь спытала, о котрôй годинѣ будуть дитину кидати зъ корабля у воду. Я сказавъ ѣй, що не знаю. Вечеромъ о 11 годинѣ бувъ ще лишь я самъ оденъ на заднôй части корабля, коли надôйшовъ якійсь чоловѣкъ, що нѣсъ пôдъ пахою якійсь пакунокъ, прийшовъ до поруча и кинувъ той пакунокъ высокимъ каблукомъ зъ корабля у воду. Ажь лоскôтъ пôшовъ, коли пачка упала у воду. Чоловѣкъ той, якъ прийшовъ, такъ и пôшовъ. Вôнъ мене не видѣвъ, а крôмъ мене не було бôльше нѣякого свѣдка сего похорону бѣднепькои, любои Ользѣ.

Я переждавъ оденъ день, закимъ взявъ ся списати метрику смерти. „Ольга Б., рôкъ и оденъ мѣсяць вѣку, безвѣроисповѣдна, не хрещена. Паперѣ ще у тата, але они ще не вѣнчані, значить ся, не пôсля церковного обряду. Замѣсть гарнои сукнѣ, обшитои мережкою, носила она вôдъ теперь синю, ѣла и пила добре, а коли я одного рана зайшовъ до сальону, то заставъ єѣ, якъ она читала „Крейцарову Сонату“ Льва Толстого, котру забувъ якійсь пасажиръ.

* * *

На Стрѣтенє, кажуть, стрѣчає ся зима зъ лѣтомъ; сила зимы слабне, надходить вже весна; для господаря пора подумати о роботѣ, коли ще не въ поли, то въ огородѣ. Сей мѣсяць важный для сѣяня насѣня, зъ котрого хочемо мати розсаду. Тому то й пора теперь поговорити децо о насѣню и о тôмъ, якъ оно кôльчить ся або прозябає.

Очамъ нашимъ покаже ся маленьке чудо, коли придивимо ся, якъ то изъ сухого зерна насѣня розвиває ся поволеньки маленька зелена ростина; треба лишь трошки воды и тепла, а зернятко зачинає кôльчити ся, вôдтакъ ще трошка землѣ, свѣтла и воздуха, а зъ него вырастає вже ростинка. Коли сѣємо, то загрѣбаємо зерно бôльше або менше глубоко въ землю и зливаємо єѣ. Зерно тягне въ себе воду и пучнявѣє. Декотре насѣнє якъ н. пр. горохъ пучнявѣє дуже борзо, а инше потребує довшого часу, щобы на нѣмъ побачити по засѣяню хочь яку маленьку змѣну. Зъ того выходить, що єсть насѣнє, котре кôльчить ся легко и таке, котре кôльчить ся трудно. Причина того лежить разъ въ тоненькôй будовѣ насѣнної лупинки, а вôдтакъ въ деякихъ свойствахъ насѣня, котри переходять на нихъ такъ сказати бы въ спадщинѣ. Звѣстно загально, що не кожде насѣнє того самого рода сходить въ тôмъ самôмъ часѣ; декотре сходить скорше, декотре познѣйше, а суть таки, що потребують кôлька мѣсяцѣвъ ба навѣть кôлька лѣтъ; таки то свойства переходять на зерно въ спадщинѣ.

Для господаря важна рѣчь то знати, що велике насѣнє родить сильнѣйшу ростинку, якъ мале насѣнє того самого рода. Причина того въ тôмъ, що въ бôльшôмъ насѣню єсть бôльше запасовои матеріѣ, котрою живить ся молода ростинка. Тота запасова матерія призбирує ся въ прозябцяхъ (кôльчакахъ, першихъ грубыхъ листочкахъ) якъ н. пр. у гороху, бобу або въ окремôй ткани, котра лежить въ насѣню поза прозабцями и называє ся живлячою тканею. Таку живлячу ткань має н. пр. жито и пшениця, кукурудза, гречка и т. д. О тôмъ можемо въ той способъ переконати ся, що н. пр. коли вже кукурудза скôльчить ся, вôдоймемо вôдъ молоденькои ростины зерно насѣня, зъ котрого она вышла. Молоденька кукурудзка буде рости дальше, але далеко слабше, якъ та, при котрôй лишить ся зерно; то само буде и зъ бобомъ, коли єму вôдрѣжемо его прозябцѣ (кôльчаки). Длятого то єсть великои ваги, щобы на насѣнє выбирати що найбôльше зерно.

Щобы зъ насѣня вышла ростина, мусить оно лишь до певнои глубины лежати въ земли; коли оно лежить за глубоко, то не скôльчить ся. Найлѣпшій доказъ на то маємо на корчункахъ, де наразъ показує ся велике множество ростинъ, котрыхъ тамъ давнѣйше не було. Черезъ корчованє добуло ся зерно тыхъ ростинъ на верхъ и ажь тогды почало кôльчити ся.

Дальше треба мати й то на увазѣ, що насѣнє а ще бôльше молоденька розсада дуже чутлива на посуху. Длятого то треба, щобы земля була заєдно мѣрно вогка а неразъ за надто мокра, а вôдтакъ зновь зовсѣмъ суха. Наконецъ и тепло єсть важна рѣчь. Декотре насѣнє сходить вже при малôй теплотѣ, але бôльша часть сходить лѣпше и скорше, коли теплота єсть бôльша, лишь она мусить бути завсѣгды одностайна а нѣколи за велика.

Хто хоче мати ранну и красну огородовину, той мусить вже теперь о тôмъ подбати. Коли пôдъ конецъ сего мѣсяця тепло а земля не покрыта снѣгомъ и досыть суха, то можна вже сѣяти въ огородѣ, але розумѣє ся, що лишь таку огородовину, котрôй не такъ легко могли бы зашкодити морозы. Огородъ треба глубоко скопати, бодай на 35 до 40 центіметрôвъ, рôвно заскородити и роздѣлити на грядки. Найлѣпше, коли грядки довшимъ бокомъ стоять до полудня. На грядкахъ сѣє ся и садить ся рядками, а то длятого, що разъ можна кожду ростинку мати добре на оцѣ, а вôдтакъ длятого, що всѣ ростинки дôстають тогды рôвномѣрно свѣтло и воздухъ. Бôльшу огородовину, якъ н. пр. всѣ роды капусты, не сѣє ся вôдъ разу на мѣсци, але въ розсадникахъ. Розсадникъ такій не потребує бути великій, але мусить бути въ добрôмъ мѣсци, закрытый вôдъ вѣтру и до полудня, щобы сонце его добре огрѣвало. Крôмъ того мусить вôнъ бути ще й такъ урядженый, щобы его можна добре укрыти вôдъ морозу и студени. Земля въ розсаднику мусить бути поживча, щобы розсада въ нѣмъ могла добре розвивати ся, але она мусить бути й досыть пухка, щобы пôзнѣйше можна легко выйняти кожду ростинку не розрываючи єѣ корѣнцѣвъ.

При сѣй нагодѣ мусимо нагадати, що у насъ въ декотрыхъ сторонахъ єсть звычай, а радше сказавши забобонъ, що ґаздинѣ вже на св. Варвары [4 (16) грудня] „затирають розсаду", значить ся, мѣшають хочь бы пушку насѣня зъ капусты зъ сухою землею або таки зъ пѣскомъ и ховають єѣ вôдтакъ въ горшку на сухôмъ мѣсци, щобы опôсля посѣяти єѣ зъ весною въ розсаднику. Ґаздинѣ тѣ вѣрять въ то, що розсада густо зôйде, що капуста буде добре звивати ся въ головки, що єѣ не буде ѣсти усѣльниця и т. д. Розумѣє ся, що таке затиранє не поможе нѣчого, коли насѣнє лихе, коли ґаздиня не умѣє выплекати доброи розсады въ розсаднику и коли зле обробить землю въ городѣ пôдъ розсаду.

— Ц. к. Дирекція зелѣзницъ руху у Львовѣ оголошує: Пристанокъ Матѣєвцѣ при шляху Львôвъ - Сучава, урядженый дотеперь тôлько для руху особового и пакункового, буде отвореный дня 15 лютого 1893 также для необмеженого руху для перевозу посылокъ поспѣшныхъ и звычайныхъ, отже для загального руху. Перевозове обчислюєсь на основѣ мѣсцевои тарифы товаровои части II, зшиттка 2, уступу А (нове выданє зъ дня 15 сѣчня 1893) и пôсля табелѣ для обчисленя належитостей мѣстячои ся въ тôй-же. Вôддаленя кільометричнѣ вычислюєсь ажь до дальшого зарядженя въ сей способъ, що до для Коломыѣ, взглядно Заболотова въ начерку кільометричнôмъ выказаныхъ вôддалень кільометричныхъ дочислюєсь для шляху Матѣєвцѣ - Коломыя 9 клм., а Матѣєвцѣ-Заболотôвъ 11 клм.

— Станъ воздуха за минувшй добы числячи вôдъ 12 год. въ полудне дня 14 до 12 год. въ полудне дня 15 с. м.: середна теплота була + 1·1° Ц., найвысша + 4·2° Ц. (вчера по полудни), найнизша — 3·4° Ц. вчера по полуд. Барометръ иде въ гору (762). Вѣтеръ буде полуд. захôд., мѣрный, теплота позôстане около — 1° Ц., небо буде легко захмарене; снѣгъ.

— Цѣна збôжа у Львовѣ дня 14 с. м. пшениця 7·25 до 7·75; жито 6·25 до 6·50, ячмѣнь 5·— до 5·75; овесъ 5·25 до 5·75, рѣпакъ 10·60 до 11·50; горохъ 7·25 до 10·—; вика 5·— до 5·25; насѣнє льняне 10·50 до 11·—; бôбъ —·— до —·—, бобикъ 4·60 до 5·—; гречка 6.90 до 7·50; конюшина червона 68·— до 75·—; бѣла 60·— до 80·—; шведска 65·— до 75·—; кминокъ 17·— до 20·—; анижь 36·— до 38·—; кукурудза стара 5·25 до 5·60; нова —·— до —·—; хмѣль —·— до —·—; спірітусъ готовый 12·25 до —·—.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Атины 15 лютого. Землетрясенє знищило цѣлый островъ Самотраке.

Петербургъ 15 лютого. Указомъ царскимъ выдано всѣ школы католицкѣ міністерству просвѣты; католицкимъ духовнымъ вôльно буде мати надзôръ лишь надъ наукою религіѣ.

Римъ 15 лютого. Послови Бонґому зроблено процесъ за статьѣ въ часописяхъ о „обовязкахъ короля".

Була то недобра подорожь до Бразиліѣ. Въ Сантосѣ лютила ся жовта пропасниця. Ту погибло намъ пятеро людей, а въ Ріо мусѣли мы ще кôлькохъ недужихъ лишити на березѣ. Але бо й на мори люде зновь западужували, и то якъ разъ самѝ найдужшѝ. Першого дня по выѣздѣ зъ Ріо-Янейро мусѣвъ я замельдувати капітанови: „Кватирмайстеръ П. занедужавъ нинѣ". — „Хто, той здоровенный хлописко? Та чей у него не буде жовта пропасниця?" — На жаль такъ було; показало ся заразъ, що вôнъ занедужавъ на найтяжшій рôдъ жовтои пропасницѣ. А нашъ П. бувъ найвеселѣйшій, найкрасшій морякъ на корабли. Ажь радôсть брала дивити ся, якъ вôнъ що робивъ. На другій день ставъ вôнъ вже безъ памяти и стогнавъ або часомъ вôдозвавъ ся: „Мамо, мамо!" Я самъ лише що подужавъ, а що померло було ще й двохъ стюрдôвъ, то я мусѣвъ не одно самъ робити, що належало до службы. Але нѣчого не помогло. Вôнъ ставъ жовтый, ба, брунатный якъ магонь и третого дня померъ. Отъ и лежавъ нашъ любимецъ такъ змѣненый, що ажь страшно було дивити ся. Вправдѣ було заказано ходити до вôдокремленыхъ шпиталѣвъ, але годѣ менѣ було не позваляти офіцирамъ входити за мною. Не оденъ изъ тыхъ твердыхъ людей розплакавъ ся надъ помершимъ якъ мала дитина. На пальци у него була золота обручка, а мѣжь тымъ, що по нѣмъ лишило ся, були и два листы — оденъ вôдъ его матери а другій вôдъ наречснои — мы ихъ и не читали дальше. Тѣло зашито вôдтакъ въ згрѣбне полотно, але доокола него обвинено ще знамя корабельне. Треба було похоронити его зô всѣма почестями. Для моряка не страшно спочити на днѣ моря; море у него за житя вôтчиною, то й може по смерти стати за могилу.

На слѣдуючій вечеръ выступила вся залога на палубу. На дворѣ була буря. Вѣтеръ гнавъ хмарами по небѣ; лишь деколи выглянула яка зôрка. Мѣжь щоглами ажь выло. Наразъ вышло по стрôмкихъ сходахъ на верхъ корабля чотирохъ людей та вынесли тѣло и поставили коло поруча. Вымахуючи лѣхтарнею дали знакъ командантови на мостѣ и той приказавъ застановити машину. На кораблѝ стало тихо, але море шумѣло собѣ и буря завивала. Теперь пôднесли тѣло на поруче. Палахкотѣючи смолоскипы освѣтили сцену. Першій офіциръ закомандувавъ: „Шапку здоймай!" и змовивъ коротку молитву. Вôдтакъ спущено тѣло ужисками поволи въ долину. Я глянувъ поза поруче и видѣвъ, якъ оно тихенько потапало. И знову море зашумѣло та завивъ вѣтеръ. Наразъ розступила ся хмара, а зъ пôдъ неѣ показала ся якъ бы на знакъ мира и надѣѣ полуднева громада звѣздъ „полудневый хрестъ". Мы постояли хвильку призадумавшись. Ажь знову дано лѣхтарнею знакъ. Машина почала сопѣти та робити и мы розлучили ся попрацавшись въ дусѣ.

Курсъ львôвскій

зъ дня 14 лютого 1893

	платять зр.	платять кр.	жадають зр.	жадають кр.
1. Акціи за штуку.				
Банку гіп. гал. по 200 зр.	340	—	—	—
Банку кред. гал. по 200 зр.	—	—	215	—
2. Листы заставнѝ за 100 зр.				
Банку гіп. 5% льос. въ 40 лѣт.	100	10	101	80
„ „ 5% выльос. въ 10% прем.	109	—	109	70
„ „ 4½% льос. въ 50 лѣт.	100	—	100	70
Банку краєв. 4½% льос. въ 51 лѣт.	100	—	100	70
Тов. кред. 4% I еміс.	98	—	98	70
„ „ 4% льос. въ 41½ лѣт.	95	90	—	—
„ „ 4½% льос. въ 52 лѣт.	100	60	101	30
„ „ земск. 4% льос. въ 56 лѣт.	95	60	96	30
3. Листы довжнѝ за 100 зл.				
Гал. Зав. кред. сел. въ лікв. (6%) 3%	—	—	—	—
„ „ „ „ „ „ (5%) 2½%	—	—	56	—
Общ. р. кр. Зав. для Гал. и Бук. въ ліків.	50	—	—	—
4. Облиґи за 100 зр.				
Индемніз. гал. 5%	105	—	—	—
Гал. фонд. проп. 4%	96	50	97	20
Облиґи комун. Банку кр. 5% I еміс.	—	—	—	—
„ „ „ „ 5% II „	101	80	102	50
Позич. кр. въ р. 1873 по 6%	104	—	—	—
„ „ „ „ 1883 по 4½%	99	50	—	—
„ „ „ „ 1891 по 4%	93	50	—	—
5. Льосы.				
Мѣста Кракова	24	—	26	—
„ Станіславова	40	—	43	—
Льосъ черв. хреста австр. (курсъ вѣд.) по 10 зр.	17	85	19	25
Льосъ черв. хреста угорск. (курсъ вѣд.) по 5 зр.	12	75	13	25
6. Монеты.				
Дукатъ цѣсарскій	5	63	5	73
Рубель паперовый	1	23½	1	28½
100 марокъ нѣмецкихъ	59	—	59	50

За редакцію вôдповѣдає Адамъ Креховецкій.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.